

Drieteenstrandloper (*Calidris alba*) A144

1. Status:

Niet in Bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel [cq. watervogel] zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000 relevant als niet-broedvogel.

2. Kenschets

Beschrijving: De drieteenstrandloper is een steltloper die broedt in de hoogarctische toendra's. Deze vogels zijn uitgesproken lange-afstandstrekking. In Nederland is de soort doortrekker en (langdurige) wintergast. Drieteenstrandlopers zijn hier min of meer uitsluitend aanwezig langs de stranden van de Noordzeekust waar ze als kenmerkende witte balletjes de oplopende en wegtrekkende golven volgen.

Van de in Nederland aanwezige drieteenstrandlopers verblijft 80-95% langs de Noordzeekust, van de Waddeneilanden in het noorden tot in Zeeland in het zuiden. Met uitzondering van de broedperiode in juni t/m augustus kunnen ze steeds in dit gebied worden aangetroffen. Een deel van de drieteenstrandloperpopulatie blijft niet in Nederland maar trekt verder naar het zuiden om te overwinteren in West-Afrika.

Relatief belang binnen Europa: De staat van instandhouding van de drieteenstrandloperpopulatie in de Europese Unie is volgens 'BirdLife' gunstig. De in de Europese Unie verblijvende drieteenstrandlopers broeden op Spitsbergen, in Siberië, Noordoost-Canada en Groenland. De voor Nederland relevante Oost-Atlantische populatie wordt geschat op 123.000 vogels. Hiervan verblijft 13% in Nederland. Nederlandse 'wetlands' worden gebruikt als ruigebied.

3. Bijdrage van gebieden

Huidige verspreiding en voorkomen binnen Nederland: De hoogste aantallen drieteenstrandloper worden in ons land geteld in de herfst. In de periode 1970-1990 werd de herfstpopulatie van deze soort geschat op 6.000-7.000 vogels (SOVON 1987).

In Nederland overwinteren gemiddeld 5.900 drieteenstrandlopers, de meeste op de Noordzeestranden van de waddeneilanden en in de Delta. In mei vindt een zeer snelle doortrek plaats waarbij volgens recente schattingen het aantal kan oplopen tot 10.000 exemplaren (zoals in de herfst). Tijdens tellingen in mei zijn grote concentraties vastgesteld op Vlieland en de Richel.

Verspreidingskaart drieteenstrandloper

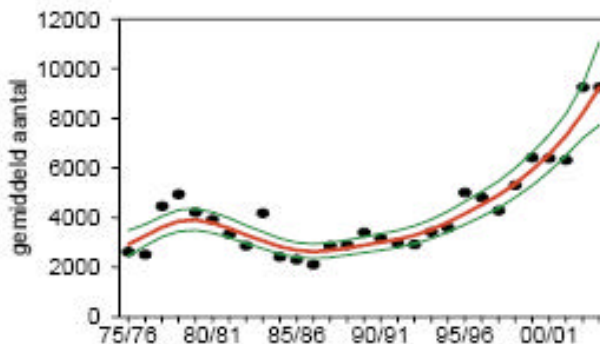
Huidig voorkomen en Natura 2000: Gemiddeld verblijft 89% van de drieteenstrandlopers in Vogelrichtlijngebieden. Toch verblijven vrij grote aantallen drieteenstrandlopers buiten de Natura 2000 gebieden, en wel op de stranden van Noord- en Zuid-Holland. Gemiddeld gaat het om ongeveer 1.000 exemplaren.

Gebied	Functie: foerage en/of slapen	Gemiddeld seizoens-gemiddelde 99/00-03/04
(001) Waddenzee	fs	3.700
(007) Noordzeekustzone	fs	2.000
(122) Westerschelde & Saeftinghe	fs	1.000
(113) Voordelta	fs	350
(118) Oosterschelde	fs	290
(101) Duinen Goeree & Kwade Hoek	fs	80

Aantallen drieteenstrandlopers in Natura 2000 gebieden

4. Beoordeling landelijke staat van instandhouding

Trends in Nederland: In het Waddengebied zijn de aantallen van de drieteenstrandloper vrij stabiel in de jaren 1975-1987 en ze vertonen daar na 1988 een toename. In de Delta is sinds 1992 sprake van een sterke toename.

Aantalsontwikkeling drieteenstrandloper

Recente ontwikkelingen: De Nederlandse populatie van de drieteenstrandloper laat sinds 1981 (1981-2003) een matige toename zien. Over de meest recente periode 1995-2003 is de toename zelfs sterk.

Beoordelingsaspect natuurlijk verspreidingsgebied: matig ongunstig

Het natuurlijke verspreidingsgebied van de drieteenstrandloper is binnen Nederland niet veranderd.

Beoordelingsaspect populatie: gunstig

De landelijke aantallen van de drieteenstrandloper nemen toe.

Beoordelingsaspect leefgebied: matig ongunstig

De verspreiding van de drieteenstrandlopers over de stranden wordt door de aanwezigheid van recreanten negatief beïnvloed.

Beoordelingsaspect toekomstperspectief: matig ongunstig

De aantallen van de drieteenstrandloper nemen in ons land toe, waarschijnlijk onder invloed van de toename van de internationale 'flyway'-populatie. Ondanks dat de soort weinig

verstoringgevoelig lijkt, concentreert het merendeel van de aantallen zich in tijden met hoge recreatiedruk op de relatief rustige stranden. Nader onderzoek naar dit gedrag is wenselijk.

Definitie gunstige staat van instandhouding: Een natuurlijke verspreiding van de drieteenstrandloper op basis van een natuurlijke verspreiding van favoriete foerageergebieden is nodig. Daarbij omvat de streefpopulatie een jaargemiddelde van 4.500 exemplaren. Nodig is een voor de streefpopulatie toereikende omvang van het leefgebied van goede, natuurlijk stabiele kwaliteit (niet afnemend). Daar horen rustige stranden bij. Er zijn verder geen wezenlijke deze soort bedreigende factoren.

Oordeel: matig ongunstig

Beoordeling Staat van Instandhouding		
Aspect	1981	2004
Verspreiding	?	Matig ongunstig
Populatie	gunstig	gunstig
Leefgebied	?	Matig ongunstig
Toekomst	gunstig	gunstig
Eindoordeel	gunstig	Matig ongunstig

5. Bronnen

- Austin G.E. & Rehfisch M.M. 2003. The likely impact of sea level rise on waders (*Charadrii*) wintering on estuaries. *Journal for Nature Conservation* 11: 43-58.
- Austin G.E., Peachel I. & Rehfisch M.M. 2000. Regional trends in coastal wintering waders in Britain. *Bird Study* 47: 352-371.
- Cayford J. 1993. Wader disturbance: a theoretical overview. *Wader Study Group Bull.* 68 (Supplement): 3-5.
- Clemens T. & Lammen C. 1995. Windkraftanlagen und Rastplätze von Küstenvögeln -ein Nutzungskonflikt. *Seevögel* 16: 34-38.
- Davidson N.V. & Rothwell P. 1993. Human disturbance to waterfowl on estuaries: conservation and coastal management implications of current knowledge. *Wader Study Group Bull.* 68 (Supplement): 97-105.
- Ens B.J., Wintermans G.J.M. & Smit C.J. 1993. Verspreiding van overwinterende wadvogels in de Nederlandse Waddenzee. *Limosa* 66: 137-144.
- Koffijberg K., Blew J., Eskildsen K., Günther K., Koks B., Laursen K., Rasmussen L.M., Potel P. & Südbeck P. 2003. High tide roosts in the Wadden Sea. A review of bird distribution, protection regimes and potential sources of anthropogenic disturbance. *Wadden Sea Ecosystem* 16. CWSS/TMAG/JMMB, Wilhelmshaven.
- Leopold M.F., Smit C.J., Goedhart P.W., Van Roomen M., Van Winden E. & Van Turnhout C. 2004. Langjarige trends in aantallen wadvogels in relatie tot de kokkelvisserij en het gevoerde beleid in deze; eindverslag EVA II (Evaluatie schelpdiervisserij tweede fase) Deelproject C2. Alterra-rapport 954. Alterra, Wageningen.

- Meininger, P.L. & M. Becuwe, 1979. Resultaten van drie vogeltellingen langs de Nederlandse en Belgische Noordzeekust in het seizoen 1977/78. *Watervogels* 4: 162-169.
- Piersma T. & Koolhaas A. 1997. Shorebirds, shellfish(eries) and sediments around Griend, western Wadden Sea, 1988-1996. Rapport 1997-7. NIOZ, Texel.
- Piersma T., Koolhaas A., Dekinga A., Beukema J.J., Dekker R. & Essink K. 2001. Long-term indirect effects of mechanical cockle-dredging on intertidal bivalve stocks in the Wadden Sea. *Journal of Applied Ecology* 38: 976-990.
- Schekkerman H., Meininger P.L. & Meire P.M. 1994. Changes in the waterbird populations of the Oosterschelde (SW Netherlands) as a result of large-scale coastal engineering works. *Hydrobiologia* 282/283: 509-524.
- Schothorst E. & Veenendaal D. 1999. Verstoring van vogels langs de Groninger Noordkust. *De Grauwe Gors* 27 (1): 7-13.
- Spaans B., Bruinzeel L. & Smit C.J. 1996. Effecten van verstoring door mensen op wadvogels in de Waddenzee en de Oosterschelde. IBN-rapport 202. Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek, Wageningen.
- van Turnhout, C. & M. van Roomen, 2005. Effecten van strandsuppleties langs de Nederlandse kust op Drieteenstrandlopers en kustbroedvogels. SOVON-onderzoeksrapport 2005/05. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.